

Sygn. akt 4158-1.Ds.137.2022

POSTANOWIENIE o odmowie wszczęcia śledztwa

Dnia 1 czerwca 2022 roku

Anna Matysiak-Krotkiewicz – prokurator Prokuratury Rejonowej w Lublinie

po rozpoznaniu zawiadomienia Mariusza Najdy – Wiceprezesa Zarządu Fundacji im. Nikoli Tesli

w sprawie:

I. zaistniałego w okresie od 2020 r. daty dziennej nieustalonej do 28 marca 2022 r. w Lublinie przekroczenia uprawnień przez Prezydenta Miasta Lublin poprzez wprowadzenie na terenie Urzędu Miasta Lublin nakazu zakrywania ust i nosa przy pomocy maseczki, niedopełnienia tym obowiązku zapewnienia pracownikom bezpieczeństwa i higieny pracy i narażenia pracowników oraz interesantów na bezpośrednie niebezpieczeństwo utraty życia lub ciężkiego uszczerbku na zdrowiu w postaci spowodowania ciężkiej niewydolności oddechowej na skutek zatrucia dwutlenku węgla i niedotlenienia organizmu i działania na szkodę interesu publicznego oraz prywatnego pracowników i interesantów, tj. o czyn z art. 231 § 1 kk w zb. z art. 160 § 1 kk w zb. z art. 191 § 1 kk w zb. z art. 220 § 1 kk w zw. z art. 11 § 2 kk

II. zaistniałego w okresie od 2020 r. daty dziennej nieustalonej do 28 marca 2022 r. w Lublinie przekroczenia uprawnień przez Marszałka Województwa Lubelskiego poprzez wprowadzenie na terenie Urzędu Marszałkowskiego Województwa Lubelskiego nakazu zakrywania ust i nosa przy pomocy maseczki, niedopełnienia tym obowiązku zapewnienia pracownikom bezpieczeństwa i higieny pracy i narażenia pracowników oraz interesantów na bezpośrednie niebezpieczeństwo utraty życia lub ciężkiego uszczerbku na zdrowiu w postaci spowodowania ciężkiej niewydolności oddechowej na skutek zatrucia dwutlenku węgla i niedotlenienia organizmu i działania na szkodę interesu publicznego oraz prywatnego pracowników i interesantów, tj. o czyn z art. 231 § 1 kk w zb. z art. 160 § 1 kk w zb. z art. 191 § 1 kk w zb. z art. 220 § 1 kk w zw. z art. 11 § 2 kk

na podstawie art. 17 § 1 pkt 2 kpk, art. 305 § 1 i 3 kpk w zw. z art. 325a § 2 kpk*)

p o s t a n o w i ł a:

odmówić wszczęcia śledztwa w sprawie:

I. zaistniałego w okresie od 2020 r. daty dziennej nieustalonej do 28 marca 2022 r. w Lublinie przekroczenia uprawnień przez Prezydenta Miasta Lublin poprzez wprowadzenie na terenie Urzędu Miasta Lublin nakazu zakrywania ust i nosa przy pomocy maseczki, niedopełnienia tym obowiązku zapewnienia pracownikom bezpieczeństwa i higieny pracy i narażenia pracowników oraz interesantów na bezpośrednie niebezpieczeństwo utraty życia lub ciężkiego uszczerbku na zdrowiu w postaci spowodowania ciężkiej niewydolności oddechowej na skutek zatrucia dwutlenku węgla i niedotlenienia organizmu i działania na szkodę interesu publicznego oraz prywatnego pracowników i interesantów, tj. o czyn z art. 231 § 1 kk w zb. z art. 160 § 1 kk w zb. z art. 191 § 1 kk w zb. z art. 220 § 1 kk w zw. z art. 11 § 2 kk - wobec braku znamion czynu zabronionego na podstawie art. 17 § 1 pkt 2 kpk,

II. zaistniałego w okresie od 2020 r. daty dziennej nieustalonej do 28 marca 2022 r. w Lublinie przekroczenia uprawnień przez Marszałka Województwa Lubelskiego poprzez wprowadzenie na terenie Urzędu Marszałkowskiego Województwa Lubelskiego nakazu

zakrywania ust i nosa przy pomocy maseczki, niedopełnienia tym obowiązku zapewnienia pracownikom bezpieczeństwa i higieny pracy i narażenia pracowników oraz interesantów na bezpośrednie niebezpieczeństwo utraty życia lub ciężkiego uszczerbku na zdrowiu w postaci spowodowania ciężkiej niewydolności oddechowej na skutek zatrucia dwutlenku węgla i niedotlenienia organizmu i działania na szkodę interesu publicznego oraz prywatnego pracowników i interesantów, tj. o czyn z art. 231 § 1 kk w zb. z art. 160 § 1 kk w zb. z art. 191 § 1 kk w zb. z art. 220 § 1 kk w zw. z art. 11 § 2 kk - wobec braku znamion czynu zabronionego na podstawie art. 17 § 1 pkt 2 kpk,

UZASADNIENIE

W dniu 11 maja 2022 roku do Prokuratury Rejonowej w Lublinie wpłynęło nadesłane przez Mariusza Najdę – Wiceprezesa Zarządu Fundacji im. Nikoli Tesli pisemne zawiadomienie o podejrzeniu popełnienia przestępstwa przez Prezydenta Miasta Lublin – Krzysztofa Żuka oraz Marszałka Województwa Lubelskiego – Jarosława Stawiarskiego wypełniającego znamiona czynów z art. 231 § 1 kk, z art. 160 § 1 kk, z art. 191 § 1 kk oraz z art. 220 § 1 kk.

Zawiadamiający wskazał, iż Prezydent Miasta Lublin – Krzysztof Żuk oraz Marszałek Województwa Lubelskiego – Jarosław Stawiarski zmuszali obywateli do zakrywania ust i nosa za pomocą niebezpiecznych dla zdrowia ludzi maseczek oraz przekraczali swoje uprawnienia poprzez wydawanie zarządzenia dotyczących stosowania obostrzeń sanitarnych. Ponadto zawiadamiający podniósł, iż niezgodnie z prawem zostało wydane Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 6 maja 2021 r. w sprawie ustanowienia określonych ograniczeń, nakazów i zakazów w związku z wystąpieniem stanu epidemii (Dz.U. z 2021, poz. 861 ze zm.) w szczególności w kwestii hierarchii aktów prawa w Polsce i możliwości stosowania Rozporządzeń Rady Ministrów oraz ministrów. Wskazał, iż powyższe kwestie reguluje art. 87 Konstytucji RP oraz art. 93 Konstytucji RP. Podkreślił, iż zgodnie z § 25 w Rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 6 maja 2021 r. w sprawie ustanowienia określonych ograniczeń, nakazów i zakazów w związku z wystąpieniem stanu epidemii od czerwca 2021 do dnia 31 stycznia 2022 r. zamieszczono możliwość, nie zaś obowiązek, ustanowienia przez pracodawcę zakrywania, przy pomocy maseczki, ust i nosa. Podniósł, iż jego zdaniem Rozporządzenia Ministrów i Rady Ministrów nie mogą stanowić podstaw decyzji wobec obywateli, osób prawnych oraz innych podmiotów, a zatem dyrektorzy szpitali, funkcjonariusze policji oraz sędziowie nie są uprawnieni do żądania od obywateli noszenia maseczek bowiem rozporządzenia te ich nie dotyczą. Zawiadamiający wskazał, że przymuszanie do noszenia maseczek jest karalne, a ponadto jest szkodliwe dla zdrowia, o czym świadczą prace naukowe. Zdaniem Mariusza Najdy z uwagi na to, iż Rada Ministrów upoważniła kierowników urzędów administracji publicznej do podejmowania decyzji w powyższej kwestii, to właśnie oni winni ponosić odpowiedzialność karną w stosunku do obywateli oraz pracowników instytucji. Zawiadamiający wskazał, że maseczki ochronne są szkodliwe dla zdrowia, nie spełniają funkcji ochronnych, nie są środkami ochrony indywidualnej oraz nie są wyrobem medycznym.

Na wezwanie prokuratora z dnia 20 maja 2022 r. do uzupełnienia zawiadomienia, Mariusz Najda pismem z dnia 25 maja 2022 r. wskazał, iż zarządzenia wewnętrzne o konieczności zakrywania ust i nosa obowiązujące na terenie Urzędu Miasta w Lublinie oraz Urzędu Marszałkowskiego Województwa Lubelskiego zostały wydane niezgodnie z prawem. Zawiadamiający podniósł, iż pomimo, że większość instytucji odstąpiła od obowiązku noszenia maseczek, Urząd Miasta Lublin oraz Urząd Marszałkowski Województwa Lubelskiego tego nie uczyniły, co doprowadziło do dalszego wydawania wewnętrznych zarządzeń o obowiązku zakrywania ust i nosa. Powyższe świadczy o celowym i świadomym narażaniu ludzi na niebezpieczeństwo utraty życia i zdrowia oraz zmuszaniu do noszenia

maseczek. Ponadto Prezydent Miasta Lublin i Marszałek Województwa Lubelskiego przekroczyli swoje uprawnienia poprzez honorowanie rozporządzeń Rady Ministrów i ministrów jako aktów prawne wyższej rangi niż Konstytucja.

Analiza nadesłanego pismnego zawiadomienia o podejrzeniu popełnienia przestępstwa nie dała podstaw do wszczęcia śledztwa w niniejszej sprawie.

W pierwszej kolejności należy odnieść się do kwestii rozporządzenia Rady Ministrów jako źródła prawa powszechnie obowiązującego.

Zgodnie z art. 87 ust. 1 Konstytucji RP źródłami powszechnie obowiązującego prawa Rzeczypospolitej Polskiej są: Konstytucja, ustawy, ratyfikowane umowy międzynarodowe oraz rozporządzenia.

Zgodnie z art. 92 ust. 1 Konstytucji RP rozporządzenia są wydawane przez organy wskazane w Konstytucji, na podstawie szczegółowego upoważnienia zawartego w ustawie i w celu jej wykonania. Upoważnienie powinno określać organ właściwy do wydania rozporządzenia i zakres spraw przekazanych do uregulowania oraz wytyczne dotyczące treści aktu.

Ustawa jest także aktem samoistnym – do jej wydania nie jest potrzebne dodatkowe konstytucyjne upoważnienie, choć Konstytucja niekiedy przewiduje obowiązek ustanowienia ustawy w określonej sprawie. Jak wskazał Trybunał Konstytucyjny: „Nie ma więc obecnie potrzeby stawiania pytania, czy dana materia musi być regulowana ustawowo (bo jest to zawsze konieczne w obrębie źródeł powszechnie obowiązującego prawa), natomiast pojawia się pytanie, jaka ma być szczegółowość (głębokość) regulacji ustawowej, a jakie materie wykonawcze można pozostawić rozporządzeniu. Odpowiedź na to pytanie zależy od normowanej materii – w niektórych dziedzinach (np. prawo karne, czy – mówiąc szerzej – regulacje represyjne) zarysowuje się bezwzględna wyłączność ustawy (...). W innych dziedzinach prawa ustawa może pozostawiać więcej miejsca dla regulacji wykonawczych, nigdy jednak nie może to prowadzić do nadania regulacji ustawowej charakteru blankietowego (...)” (TK – K 28/98, podobnie TK – K 40/97, P 29/10).

Rozporządzenia mogą być wydawane tylko „przez organy wskazane w Konstytucji”. Do wydawania rozporządzeń Konstytucja upoważniła natomiast: Prezydenta (art. 142 ust. 1), Radę Ministrów (art. 146 ust. 4 pkt 2), Prezesa RM (art. 148 pkt 3), ministra kierującego działem administracji rządowej (art. 149 ust. 2 zdanie pierwsze), przewodniczącego określonego w ustawie komitetu, powołanego w skład Rady Ministrów (art. 149 ust. 3 w zw. z art. 149 ust. 2 zdanie pierwsze), Krajową Radę Radiofonii i Telewizji (art. 213 ust. 2).” (P. Tuleja (red.), Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej. Komentarz do art. 97, wyd. II).

Zgodnie z art. 46a ustawy z dnia 5 grudnia 2008 r. o zapobieganiu oraz zwalczaniu zakażeń i chorób zakaźnych u ludzi (Dz.U. z 2021, poz. 2069 ze zm.) w przypadku wystąpienia stanu epidemii lub stanu zagrożenia epidemicznego o charakterze i w rozmiarach przekraczających możliwości działania właściwych organów administracji rządowej i organów jednostek samorządu terytorialnego, Rada Ministrów może określić, w drodze rozporządzenia, na podstawie danych przekazanych przez ministra właściwego do spraw zdrowia, ministra właściwego do spraw wewnętrznych, ministra właściwego do spraw administracji publicznej, Głównego Inspektora Sanitarnego oraz wojewodów:

- 1) zagrożony obszar wraz ze wskazaniem rodzaju strefy, na którym wystąpił stan epidemii lub stan zagrożenia epidemicznego,
- 2) rodzaj stosowanych rozwiązań - w zakresie określonym w art. 46b - mając na względzie zakres stosowanych rozwiązań oraz uwzględniając bieżące możliwości budżetu państwa oraz budżetów jednostek samorządu terytorialnego.

Zgodnie z art. 46b ustawy z dnia 5 grudnia 2008 r. o zapobieganiu oraz zwalczaniu zakażeń i chorób zakaźnych u ludzi (Dz.U. z 2021, poz. 2069 ze zm.) w rozporządzeniu, o którym mowa w art. 46a, można ustanowić:

- 1) ograniczenia, obowiązki i nakazy, o których mowa w art. 46 ust. 4;
- 2) czasowe ograniczenie określonych zakresów działalności przedsiębiorców;

- 3) czasową reglamentację zaopatrzenia w określonego rodzaju artykuły;
- 4) obowiązek poddania się badaniom lekarskim przez osoby chore i podejrzane o zachorowanie;
- 4a) obowiązek stosowania określonych środków profilaktycznych i zabiegów;
- 5) obowiązek poddania się kwarantannie;
- 6) miejsce kwarantanny;
- 7) (uchylony);
- 8) czasowe ograniczenie korzystania z lokali lub terenów oraz obowiązek ich zabezpieczenia;
- 9) nakaz ewakuacji w ustalonym czasie z określonych miejsc, terenów i obiektów;
- 10) nakaz lub zakaz przebywania w określonych miejscach i obiektach oraz na określonych obszarach;
- 11) zakaz opuszczania strefy zero przez osoby chore i podejrzane o zachorowanie;
- 12) nakaz określonego sposobu przemieszczania się;
- 13) nakaz zakrywania ust i nosa, w określonych okolicznościach, miejscach i obiektach oraz na określonych obszarach, wraz ze sposobem realizacji tego nakazu.

Z literalnego brzmienia art. 92 ust. 1 Konstytucji RP wynika, iż rozporządzenia są wydawane przez organy wskazane w Konstytucji, na podstawie szczegółowego upoważnienia zawartego w ustawie i w celu jej wykonania. Upoważnienie powinno określać organ właściwy do wydania rozporządzenia i zakres spraw przekazanych do uregulowania oraz wytyczne dotyczące treści aktu. Co prawda początkowo powszechny nakaz zakrywania nosa i ust został wprowadzony z przekroczeniem granic upoważnienia ustawowego, jednakże dnia 28 października 2020 r. Sejm uchwalił ustawę o zmianie niektórych ustaw w związku z przeciwdziałaniem sytuacjom kryzysowym związanych z wystąpieniem COVID-19, w której zgodnie z art. 15 pkt 2 lit c wprowadzono zmianę w art. 46b ustawy z dnia 5 grudnia 2008 r. o zapobieganiu oraz zwalczaniu zakażeń i chorób zakaźnych u ludzi (Dz.U. z 2021, poz. 2069 ze zm.) polegającą na dodaniu do art. 46 b pkt 13), zgodnie z którym Rada Ministrów jest uprawniona w drodze rozporządzenia ustanowić nakaz zakrywania ust i nosa, w określonych okolicznościach, miejscach i obiektach oraz na określonych obszarach, wraz ze sposobem realizacji tego nakazu.

W związku z powyższym w stanie prawnym obowiązującym podczas trwania epidemii znajdowało się upoważnienie ustawowe stanowiące podstawę do wprowadzenia przez Radę Ministrów w formie rozporządzenia odpowiedniej regulacji nakazującej zakrywanie ust i nosa.

Zatem Rada Ministrów była uprawniona do ustanowienia nakazu zakrywania ust i nosa, w określonych okolicznościach, miejscach i obiektach oraz na określonych obszarach, wraz ze sposobem realizacji tego nakazu. Z uwagi na to, iż rozporządzenia należą do źródeł prawa powszechnie obowiązującego, wiążą wszystkie podmioty w Rzeczypospolitej Polskiej. Wbrew twierdzeniu zawiadamiającego, wszyscy, zarówno obywatele RP, jak i kierownicy instytucji państwowych, winni byli stosować się do wydanych przez Radę Ministrów rozporządzeń, w tym też do wskazywanego w zawiadomieniu rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 6 maja 2021 r. w sprawie ustanowienia określonych ograniczeń, nakazów i zakazów w związku z wystąpieniem stanu epidemii (Dz.U. z 2021, poz. 861 ze zm.).

Mając powyższe na uwadze należy uznać, iż hierarchia aktów prawnych określona w art. 87 Konstytucji RP została zachowana.

Należy również zauważyć, iż zawiadamiający powołuje się na art. 93 Konstytucji RP który dotyczy uchwał Rady Ministrów oraz zarządzenia Prezesa Rady Ministrów i ministrów, należących do prawa, które to rzeczywiście są aktami prawa wewnętrznego oraz nie mogą zawierać norm powszechnie obowiązujących. Nie ma to jednak zastosowania do wydawanych przez Radę Ministrów rozporządzeń.

Należy stwierdzić, że działania podjęte przez Prezydenta Miasta Lublin oraz Marszałka Województwa Lubelskiego w celu zapobiegnięcia rozprzestrzeniania się wirusa SARS-CoV-2 wywołującego chorobę układu oddechowego COVID-19 nie wypełniają znamion przestępstw określonych w art. 231 § 1 kk, art. 160 § 1 kk, art. 191 § 1 kk oraz art. 220 § 1 kk.

Zgodnie z art. 231 § 1 kk funkcjonariusz publiczny, który przekraczając swoje uprawnienia lub nie dopełniając obowiązków, działa na szkodę interesu publicznego lub prywatnego, podlega karze pozbawienia wolności do lat 3.

Wprawdzie przekroczenie uprawnień wymaga wykazania, że podjęte przez sprawcę zachowanie nie wchodziło w zakres jego kompetencji i równocześnie wskazania na powiązanie formalne i merytoryczne z tymi kompetencjami, a może to z reguły zachodzić tylko w dziedzinie tej działalności służbowej i obejmować tylko te czynności, które mają charakter służbowy i dotyczą osób lub dóbr, w stosunku do których sprawca występuje jako funkcjonariusz publiczny, jednak przekroczenie uprawnień może także polegać na podjęciu działania wprawdzie w ramach kompetencji, lecz niezgodnie z prawnymi warunkami podjętej przez funkcjonariusza publicznego czynności. (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 8 maja 2007 r., sygn. IV KK 93/07, LEX nr 265807).

Zgodnie z art. 160 § 1 kk kto naraża człowieka na bezpośrednie niebezpieczeństwo utraty życia albo ciężkiego uszczerbku na zdrowiu, podlega karze pozbawienia wolności do lat 3, przy czym narażenie człowieka na niebezpieczeństwo, o którym jest mowa w art. 160 § 1-3, zachodzić będzie w wypadku naruszenia przez sprawcę opartych na naszej wiedzy i doświadczeniu reguł postępowania w stosunku do drugiego człowieka, reguł wykształconych dla określenia tolerowanego, ze względu na wagę podejmowanej czynności, stopnia zagrożenia. Sprawca musi naruszyć tę regułę postępowania, która chroni bezpieczeństwo życia lub zdrowia ludzkiego przed zagrożeniem na tej drodze, na której sprawca je w rzeczywistości sprowadził. (por. W. Wróbel (red.), A. Zoll (red.), Kodeks karny. Część szczególna. Tom II. Część I. Komentarz do art. 160)

Zgodnie z art. 191 § 1 kk kto stosuje przemoc wobec osoby lub groźbę bezprawną w celu zmuszenia innej osoby do określonego działania, zaniechania lub znoszenia, podlega karze pozbawienia wolności do lat 3, zaś zgodnie z art. 220 § 1 kk kto, będąc odpowiedzialny za bezpieczeństwo i higienę pracy, nie dopełnia wynikającego stąd obowiązku i przez to naraża pracownika na bezpośrednie niebezpieczeństwo utraty życia albo ciężkiego uszczerbku na zdrowiu, podlega karze pozbawienia wolności do lat 3.

Rację ma zawiadamiający, iż ustawodawca w art. 25 pkt. 1 lit. c) rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 6 maja 2021 r. w sprawie ustanowienia określonych ograniczeń, nakazów i zakazów w związku z wystąpieniem stanu epidemii (Dz.U. z 2021, poz. 861 ze zm.) pozostawił pracodawcy możliwość zaniechania nakazu zakrywania ust i nosa. Jednakże należy pochylić się nad przyczyną wprowadzenia obowiązku zakrywania ust i nosa na terenie Rzeczypospolitej Polskiej. Od dnia 16 kwietnia 2020 r. ustanowiono, iż istnieje zagrożenie życia i zdrowia wszystkich obywateli RP w związku z rozprzestrzenianiem się nieznanego dotychczas wirusa SARS-CoV-2. Wówczas nie był znany przebieg choroby, skutki jakie mogła wywołać dla zdrowia oraz jej warianty. Wprowadzone nakazy winny były być respektowane ze względu na troskę nie tylko swoje zdrowie, lecz również najbliższych oraz osób z dalszego otoczenia.

Rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 25 marca 2022 r. w sprawie ustanowienia określonych ograniczeń, nakazów i zakazów w związku z wystąpieniem stanu zagrożenia epidemicznego uchylono § 10 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 25 marca 2022 r. w sprawie ustanowienia określonych ograniczeń, nakazów i zakazów (Dz.U. z 2022., poz. 679 ze zm.) w związku z wystąpieniem stanu zagrożenia epidemicznego, w związku z którym zdecydowana część obostrzeń została zniesiona, w tym od dnia 28 marca 2022 r. obowiązek zasłaniania ust i nosa, z wyjątkiem w budynkach, w których prowadzona jest działalność lecznicza oraz w aptekach.

W związku z powyższym nie ma racji zawiadamiający twierdząc, iż działanie Prezydenta Miasta Lublin oraz Marszałka Województwa Lubelskiego było bezprawne. Z uwagi na fakt, iż rozporządzenia są źródłem prawa powszechnie obowiązującego, nie przekroczyli swoich uprawnień wydając, na podstawie obowiązujących wówczas rozporządzeniach Rady Ministrów, wewnętrzne zarządzenia zobowiązujące do noszenia maseczek na terenie instytucji. Wprowadzając powyższy nakaz w Urzędzie Miasta Lublin oraz Urzędzie Marszałkowskim Województwa Lubelskiego postąpili w sposób jak najbardziej uzasadniony. Zauważyć należy, iż w powyższych instytucjach jest zatrudnionych wiele osób, a ponadto obywatele przychodzą celem załatwienia swoich spraw. Niewątpliwie zatem kierownicy w/w instytucji musieli zadbać o ich życie i zdrowie poprzez wprowadzenie zabezpieczeń, w postaci zakrywania ust i nosa, w celu zapobiegnięcia rozprzestrzenia się wirusa, którego objawy nie zawsze były widoczne. Niezbędne było, z uwagi na codzienną dużą liczbę osób przebywających w jednym czasie w powyższych instytucjach podjęcie wszelkich środków zmierzających do zapewnienia ochrony życia i zdrowia pracowników i interesantów.

Nie można zatem uznać, iż Prezydent Miasta Lublin oraz Marszałek Województwa Lubelskiego przekroczyli swoje uprawnienia, o których mowa w art. 231 § 1 kk, wydając nakaz noszenia maseczek w Urzędzie Miasta Lublin oraz Urzędzie Marszałkowskim Województwa Lubelskiego. Obowiązek ich noszenia wynikał z rozporządzeń Rady Ministrów. Jako kierownicy urzędu obowiązani byli wprowadzić ograniczenia, które uniemożliwiły rozprzestrzenianie się epidemii. Ponadto działaniami tymi nie narażono ludzi na bezpośrednie niebezpieczeństwo utraty życia albo ciężkiego uszczerbku na zdrowiu. Z posiadanej podczas trwania epidemii wirusa SARS-CoV-2 wiedzy oraz doświadczenia wynikało, iż jest on groźny dla życia i zdrowia wielu osób, a ponadto rozprzestrzenia się w krótkim czasie. Należało zatem podjąć wszelkie możliwe środki ostrożności aby zapobiec jego przenoszeniu na inne osoby. Z tych względów niezbędne było wprowadzenie obowiązku noszenia maseczek. Należy zauważyć, iż realizacja czynu z art. 191 § 1 kk następuje poprzez stosowanie przemocy wobec osoby lub poprzez stosowanie groźby bezprawnej, podczas gdy w niniejszym przypadku nie doszło do ich stosowania. Nadto nie można uznać, iż wprowadzając w czasie trwania epidemii środki ostrożności, w tym noszenie maseczek nie dopełniono obowiązku zapewnienia bezpieczeństwa oraz higieny pracy i przez to narażono pracowników na bezpośrednie niebezpieczeństwo utraty życia albo ciężkiego uszczerbku na zdrowiu z art. 220 § 1 kk. Wręcz przeciwnie, podjęte działania miały na celu zapewnienie bezpieczeństwa i higieny pracy urzędnikom i pracownikom w/w urzędów.

Na uwagę zasługuje fakt, iż nakazano jedynie zakrycie ust i nosa przy pomocy maseczki, nie wskazując zaś konkretnego jej rodzaju, pozostawiając wybór obywatelom. Przypomnieć należy, że istnieją różne rodzaje maseczek ochronnych, o różnym przeznaczeniu oraz klasach, w tym bawełniane.

Mając powyższe na względzie należało odmówić wszczęcia śledztwa w sprawie przekroczenia uprawnień przez Prezydenta Miasta Lublin poprzez wprowadzenie na terenie Urzędu Miasta Lublin nakazu zakrywania ust i nosa przy pomocy maseczki, niedopełnienia tym obowiązku zapewnienia pracownikom bezpieczeństwa i higieny pracy i narażenia pracowników oraz interesantów na bezpośrednie niebezpieczeństwo utraty życia lub ciężkiego uszczerbku na zdrowiu w postaci spowodowania ciężkiej niewydolności oddechowej na skutek zatrucia dwutlenku węgla i niedotlenienia organizmu i działania na szkodę interesu publicznego oraz prywatnego pracowników i interesantów, tj. o czyn z art. 231 § 1 kk w zb. z art. 160 § 1 kk w zb. z art. 191 § 1 kk w zb. z art. 220 § 1 kk w zw. z art. 11 § 2 kk oraz przekroczenia uprawnień przez Marszałka Województwa Lubelskiego poprzez wprowadzenie na terenie Urzędu Marszałkowskiego Województwa Lubelskiego nakazu zakrywania ust i nosa przy pomocy maseczki, niedopełnienia tym obowiązku zapewnienia pracownikom bezpieczeństwa i higieny pracy i narażenia pracowników oraz interesantów na

bezpośrednie niebezpieczeństwo utraty życia lub ciężkiego uszczerbku na zdrowiu w postaci spowodowania ciężkiej niewydolności oddechowej na skutek zatrucia dwutlenku węgla i niedotlenienia organizmu i działania na szkodę interesu publicznego oraz prywatnego pracowników i interesantów, tj. o czyn z art. 231 § 1 kk w zb. z art. 160 § 1 kk w zb. z art. 191 § 1 kk w zb. z art. 220 § 1 kk w zw. z art. 11 § 2 kk wobec braku znamion czynu zabronionego na podstawie art. 17 § 1 pkt 2 kpk,

Z tych też względów postanowiono jak na wstępie.

Prokurator
Prokuratury Rejonowej

/ Anna Matysiak-Krotkiewicz /

Pouczenie:

1. Na powyższe postanowienie przysługuje zażalenie do sądu właściwego do rozpoznania sprawy (art. 306 § 1 k.p.k., art. 325a § 2 k.p.k. oraz 465 § 2 k.p.k.):

- pokrzywdzonemu,
  - instytucji wymienionej w art. 305 § 4 k.p.k.,
  - osobie wymienionej w art. 305 § 4 k.p.k., jeżeli wskutek przestępstwa doszło do naruszenia jej praw.
- Sąd może utrzymać w mocy zaskarżone postanowienie lub uchylić je i przekazać sprawę prokuratorowi celem wyjaśnienia wskazanych okoliczności bądź przeprowadzenia wskazanych czynności (art. 330 § 1 k.p.k.). Jeżeli ponownie zostanie wydane postanowienie o odmowie wszczęcia śledztwa – dochodzenia*) postanowienie to podlega zaskarżeniu do prokuratora nadrzędnego. W razie utrzymania w mocy zaskarżonego postanowienia pokrzywdzony, który dwukrotnie wykorzystał uprawnienia przewidziane w art. 306 § 1 i § 1a k.p.k. (tj. prawo do złożenia zażalenia) może wnieść akt oskarżenia do sądu w terminie miesiąca od doręczenia mu zawiadomienia o postanowieniu prokuratora nadrzędnego o utrzymaniu w mocy zaskarżonego postanowienia (art. 330 § 2 k.p.k., art. 55 § 1 k.p.k.).

Akt oskarżenia powinien spełniać wymogi określone w art. 55 § 1 i 2 k.p.k..

Inny pokrzywdzony tym samym czynem może aż do rozpoczęcia przewodu sądowego na rozprawie głównej przyłączyć się do postępowania (art. 55 § 3 k.p.k.).

2. Uprawnionym do złożenia zażalenia, o którym mowa w art. 306 § 1 k.p.k., przysługuje prawo przejrzania akt sprawy (art. 306 § 1b k.p.k.).

3. W sprawach z oskarżenia prywatnego zażalenie na postanowienie prokuratora o odmowie wszczęcia postępowania przygotowawczego rozpoznaje prokurator nadrzędny, jeżeli postanowienie zapadło z uwagi na brak interesu społecznego w ściganiu z urzędu sprawcy (art. 465 § 2a k.p.k.).

4. Zażalenie na powyższe postanowienie wnosi się za pośrednictwem prokuratora, który wydał postanowienie. Termin do wniesienia zażalenia wynosi 7 dni od daty doręczenia odpisu postanowienia i jest zawity. Zażalenie wniesione po upływie tego terminu jest bezskuteczne (art. 122 § 1 i 2 i art. 460 k.p.k.).

Zarządzenie:

Stosownie do art. 100 § 4 w zw. z art. 106 k.p.k. i 305 § 4 k.p.k. doręczyć odpis postanowienia:

- 1) pokrzywdzonemu(ej) k **) **poprzez umieszczenie na stronie internetowej PO w Lublinie wraz z pouczeniem o uprawnieniach i obowiązkach pokrzywdzonego w postępowaniu karnym – na adres wskazany w załączniku adresowym – Tom nr .....**
- 2) pełnomocnikowi pokrzywdzonemu(ej) k*) **)
- 3) instytucji wymienionej w art. 305 § 4 k.p.k. *) k **)
- 4) osobie wymienionej w art. 305 § 4 k.p.k., art. 306 § 1 pkt 3 k.p.k. *) jeżeli wskutek przestępstwa doszło do naruszenia jej praw k*) k **)

Stosownie do art. 305 § 4 k.p.k. powiadomić o odmowie wszczęcia śledztwa – dochodzenia*) osobę zawiadamiającą o przestępstwie, której prawa nie zostały naruszone k*) k **) 1

Prokurator
Prokuratury Rejonowej

/Anna Matysiak-Krotkiewicz/

(podpis prokuratora)

*) niepotrzebne skreślić

**) wskazać nr karty w aktach sprawy i w załączniku adresowym, na której znajduje się imię i nazwisko oraz adres

Sygn. akt 4158-1.Ds.137.2022

POUCZENIE O UPRAWNIENIACH I OBOWIĄZKACH POKRZYWDZONEGO W POSTĘPOWANIU KARNYM

Pokrzywdzony jest stroną w postępowaniu przygotowawczym poprzedzającym wniesienie sprawy do sądu (art. 299 § 1¹⁾).

W postępowaniu sądowym pokrzywdzony może być stroną (oskarżycielem posiłkowym), jeżeli tego zażąda. Oświadczenie w tej sprawie składa się najpóźniej do czasu rozpoczęcia przewodu sądowego (art. 53 i art. 54 § 1). Jeżeli nie złożysz takiego oświadczenia, nie będziesz mógł/mogła skorzystać z uprawnień oskarżyciela posiłkowego w postępowaniu sądowym. Oświadczenie możesz złożyć na piśmie lub ustnie do protokołu.

Przedstawiciel lub opiekun pokrzywdzonego małoletniego, całkowicie albo częściowo ubezwłasnowolnionego lub nieporadnego może wykonywać jego prawa (art. 51). Osoba najbliższa lub pozostająca na utrzymaniu zmarłego pokrzywdzonego może wykonywać jego prawa (art. 52).

Jeżeli jesteś pokrzywdzonym lub wykonujesz jego prawa, przysługują Ci wymienione poniżej uprawnienia:

1. Pomoc prawna

- Masz prawo do korzystania z pomocy ustanowionego przez Ciebie pełnomocnika, którym może być adwokat lub radca prawny. Nie możesz mieć więcej niż trzech pełnomocników z wyboru jednocześnie (art. 77, art. 87 § 1 i 2 i art. 88).
- Jeżeli wykażesz, że nie stać Cię na pełnomocnika, sąd może na Twój wniosek wyznaczyć pełnomocnika z urzędu, również w celu dokonania określonej czynności procesowej (art. 78 i art. 88). Wniosek możesz złożyć także za pośrednictwem prokuratora, który przekaże go do sądu (art. 116 i art. 118 § 3).

2. Korzystanie z pomocy tłumacza

Masz prawo do bezpłatnej pomocy tłumacza przy przesłuchaniu lub zapoznaniu z treścią dowodu, jeżeli nie mówisz po polsku, a także – w razie potrzeby – jeżeli jesteś osobą głuchą lub niemą (art. 204 § 1 i 2).

3. Dostęp do akt sprawy

Możesz żądać dostępu do akt sprawy, sporządzenia z nich odpisów i kopii, także po zakończeniu postępowania przygotowawczego (śledztwa lub dochodzenia). W postępowaniu przygotowawczym można odmówić Ci dostępu do akt ze względu na ważny interes państwa lub dobro postępowania. W przypadku odmowy, gdy złożysz wniosek, zostaniesz poinformowany/poinformowana o możliwości udostępnienia Ci akt w późniejszym terminie. Akta mogą być udostępnione w postaci elektronicznej. Prokurator nie może odmówić Ci dostępu do akt sprawy, jeżeli został wyznaczony termin końcowego zaznajomienia z materiałami sprawy przez podejrzanego (art. 156).

4. Usprawiedliwianie nieobecności

W wypadku gdy zostałeś wezwany / zostałaś wezwana do osobistego stawiennictwa, usprawiedliwienie nieobecności z powodu choroby jest możliwe wyłącznie po przedstawieniu zaświadczenia wystawionego przez lekarza sądowego. Inne zaświadczenie lub zwolnienie jest niewystarczające (art. 117 § 2a).

- 1) Jeżeli nie wskazano innej podstawy prawnej, przepisy w nawiasach oznaczają odpowiednie artykuły ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks postępowania karnego (Dz. U. z 2020 r. poz. 30, 413, 568, 1086 i 1458).

5. Postępowanie mediacyjne

- Możesz żądać skierowania sprawy do postępowania mediacyjnego, aby pogodzić się z oskarżonym i ewentualnie uzgodnić z nim sposób naprawienia szkody (art. 23a § 1). Udział w postępowaniu mediacyjnym jest dobrowolny.
- Postępowanie mediacyjne prowadzi ustanowiony mediator, który jest obowiązany zachować w tajemnicy przebieg postępowania mediacyjnego (art. 178a).

6. Odszkodowanie

Możesz złożyć wniosek o naprawienie szkody lub zadośćuczynienie za doznaną krzywdę aż do zamknięcia przewodu sądowego (art. 49a). Wniosek możesz złożyć na piśmie lub ustnie do protokołu.

7. Prawo do informacji

- Będziesz poinformowany/poinformowana, że tymczasowe aresztowanie stosowane wobec podejrzanego zostało uchylone lub zmienione na inny środek zapobiegawczy oraz o jego ucieczce z aresztu śledczego, chyba że z tego uprawnienia zrezygnujesz (art. 253 § 3).
- Możesz złożyć wniosek do sądu o poinformowanie o zarzutach przedstawionych oskarżonemu oraz o ich kwalifikacji prawnej. Jeżeli wnioski złożysz wielu pokrzywdzonych, informacja o zarzutach i ich kwalifikacji prawnej może być umieszczona w ogłoszeniu na stronie internetowej sądu (art. 337a).
- Będziesz poinformowany/poinformowana o miejscu i terminie rozprawy (art. 350 § 4).
- Będziesz poinformowany/poinformowana o miejscu i terminie posiedzenia sądu w przedmiocie: umorzenia postępowania, warunkowego umorzenia postępowania oraz wydania wyroku skazującego bez przeprowadzenia rozprawy (art. 339, art. 341 i art. 343).
- W postępowaniu przygotowawczym możesz złożyć wniosek o poinformowanie przez sąd o sposobie zakończenia sprawy listem zwykłym, za pośrednictwem telefaksu lub poczty elektronicznej. Otrzymaś wówczas odpis prawomocnego orzeczenia kończącego postępowanie w sprawie lub jego wyciąg, które mogą być przesłane w postaci elektronicznej (art. 299a § 2).

8. Kompensata państwowa

Możesz złożyć do sądu wniosek o kompensatę, gdy jesteś obywatelem polskim lub obywatelem innego państwa członkowskiego Unii Europejskiej na zasadach określonych w ustawie z dnia 7 lipca 2005 r. o państwowej kompensacie przysługującej ofiarom niektórych czynów zabronionych (Dz. U. z 2016 r. poz. 325). Wniosek obejmuje utracone zarobki lub inne środki utrzymania, koszty związane z leczeniem i rehabilitacją i koszty pogrzebu, gdy są skutkiem czynu zabronionego. Wniosek możesz złożyć jedynie wówczas, gdy nie możesz uzyskać środków od sprawcy, z tytułu ubezpieczenia lub ze środków pomocy społecznej.

9. Anonimizacja danych

Dane dotyczące Twojego miejsca zamieszkania i miejsca pracy, adresu poczty elektronicznej i numeru telefonu lub telefaksu nie są ujawniane w aktach sprawy. Będą umieszczone w odrębnym załączniku wyłącznie do wiadomości organu prowadzącego postępowanie. Można je ujawnić tylko wyjątkowo (art. 148a i art. 156a).

10. Ochrona, pomoc i wsparcie

- W razie zagrożenia dla Twojego życia lub zdrowia lub osób Ci najbliższych możesz złożyć wniosek o

ochronę Policji na czas czynności procesowej, a jeżeli stopień zagrożenia jest wysoki – o ochronę osobistą lub pomoc w zakresie zmiany miejsca pobytu. Wniosek o udzielenie ochrony należy skierować do komendanta wojewódzkiego Policji za pośrednictwem organu prowadzącego postępowanie albo sądu (art. 1–17 ustawy z dnia 28 listopada 2014 r. o ochronie i pomocy dla pokrzywdzonego i świadka (Dz. U. z 2015 r. poz. 21)).

- Masz prawo otrzymać bezpłatną pomoc medyczną, psychologiczną, rehabilitacyjną, prawną oraz materialną w Sieci Pomocy dla Osób Pokrzywdzonych Przeprowadzaniem (art. 43 § 8 pkt 1 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks karny wykonawczy (Dz. U. z 2020 r. poz. 523 i 568)). Prawo to przysługuje także osobom Ci najbliższym. Szczegółowe informacje możesz uzyskać na stronie internetowej <https://www.funduszsprawiedliwosci.gov.pl> lub pod numerem telefonu: +48 222 309 900.
- Możesz wskazać osobę, która będzie obecna podczas czynności z Twoim udziałem w postępowaniu przygotowawczym, o ile nie uniemożliwi to przeprowadzenia czynności lub nie utrudni jej w istotny sposób (art. 299a § 1).
- Możesz wskazać osobę, która będzie obecna podczas czynności z Twoim udziałem w postępowaniu przygotowawczym, o ile nie uniemożliwi to przeprowadzenia czynności lub nie utrudni jej w istotny sposób (art. 299a § 1).
- Możesz złożyć wniosek o wykonanie zakazu zbliżania się lub kontaktowania się przez sprawcę także w innym państwie członkowskim Unii Europejskiej na podstawie europejskiego nakazu ochrony (art. 611w–611wc).

11. Zwrot kosztów poniesionych w związku z postępowaniem karnym

Możesz złożyć wniosek do sądu o zwrot wydatków, które poniosłeś/poniosłaś w związku z postępowaniem karnym, w tym wydatków związanych z ustanowieniem pełnomocnika lub ze stawiennictwem w sądzie (art. 618j i art. 627).

12. Uprawnienia procesowe

- Jeżeli złożyłeś/złożyłaś zawiadomienie o przestępstwie, na Twój wniosek wydaje się potwierdzenie złożenia zawiadomienia (art. 304b).
- Możesz złożyć wniosek o dokonanie czynności w prowadzonym postępowaniu, np. o przesłuchanie świadka, uzyskanie dokumentu, dopuszczenie opinii biegłego (art. 315 § 1).
- Twój wniosek zostanie nieuwzględniony, jeżeli (art. 170 § 1):
  - przeprowadzenie dowodu jest niedopuszczalne,
  - okoliczność, która ma być udowodniona, nie ma znaczenia dla rozstrzygnięcia sprawy albo jest już udowodniona zgodnie z Twoim twierdzeniem,
  - dowód jest nieprzydatny do stwierdzenia danej okoliczności,
  - dowodu nie da się przeprowadzić,
  - wniosek o dokonanie czynności w sposób oczywisty zmierza do przedłużenia postępowania lub został złożony po terminie określonym przez prowadzącego postępowanie, o którym zostałaś zawiadomiona / zostałeś zawiadomiony.
- Prowadzący postępowanie nie może odmówić Ci udziału w czynności, jeżeli złożyłeś/złożyłaś wniosek o jej przeprowadzenie (art. 315 § 2).
- Możesz zażądać dopuszczenia do udziału w innych czynnościach postępowania. Prokurator może odmówić Ci udziału w tych czynnościach w szczególnie uzasadnionym przypadku ze względu na ważny interes postępowania (art. 317).
- Jeżeli czynności postępowania nie będzie można powtórzyć, możesz wziąć w niej udział, chyba że zachodzi niebezpieczeństwo utraty lub zniekształcenia dowodu w razie zwłoki (art. 316 § 1).
- Jeżeli istnieje obawa, że świadka nie będzie można przesłuchać na rozprawie, możesz wystąpić o jego przesłuchanie przez sąd lub zwrócić się do prokuratora o spowodowanie przesłuchania świadka w tym

trybie (art. 316 § 3).

- Jeżeli w postępowaniu zostanie dopuszczony dowód z opinii biegłego, możesz wziąć udział w przesłuchaniu biegłego oraz zapoznać się z jego opinią, jeżeli została złożona na piśmie (art. 318).
- Możesz zażądać, by Cię przesłuchano, jeżeli odstąpiono od tej czynności w śledztwie lub dochodzeniu. Twoje żądanie nie zostanie uwzględnione, gdy będzie to prowadziło do przewlekłości postępowania (art. 315a).
- Możesz złożyć zażalenie na postanowienie o odmowie wszczęcia lub umorzeniu postępowania (śledztwa lub dochodzenia) (art. 306 § 1 i 1a) w terminie 7 dni od daty doręczenia postanowienia. Przysługuje Ci w związku z tym prawo do przejrzenia akt sprawy, które prokurator może udostępnić Ci także w formie elektronicznej (art. 306 § 1b).
- Możesz złożyć zażalenie na beczynność organu, jeżeli w ciągu 6 tygodni od złożenia zawiadomienia o przestępstwie nie zostaniesz powiadomiony/powiadomiona o wszczęciu albo odmowie wszczęcia śledztwa lub dochodzenia (art. 306 § 3).
- Możesz złożyć wniosek o uzupełnienie śledztwa lub dochodzenia. Wniosek należy złożyć w terminie 3 dni od daty końcowego zaznajomienia podejrzanego z materiałami postępowania (art. 321 § 5).
- Możesz złożyć zażalenie na postanowienia i zarządzenia zamykające drogę do wydania wyroku (chyba że ustawa stanowi inaczej), co do środka zabezpieczającego oraz jeżeli jest to przewidziane w ustawie (art. 459). Oprócz zażaleń na postanowienia i zarządzenia możesz złożyć także zażalenie na czynności naruszające Twoje prawa (art. 302 § 2).

13. Uprawnienia procesowe

- Jeżeli złożyłeś/złożyłaś zawiadomienie o przestępstwie, na Twój wniosek wydaje się potwierdzenie złożenia zawiadomienia (art. 304b).
- Możesz złożyć wniosek o dokonanie czynności w prowadzonym postępowaniu, np. o przesłuchanie świadka, uzyskanie dokumentu, dopuszczenie opinii biegłego (art. 315 § 1).
- Twój wniosek zostanie nieuwzględniony, jeżeli (art. 170 § 1):
  - przeprowadzenie dowodu jest niedopuszczalne,
  - okoliczność, która ma być udowodniona, nie ma znaczenia dla rozstrzygnięcia sprawy albo jest już udowodniona zgodnie z Twoim twierdzeniem,
  - dowód jest nieprzydatny do stwierdzenia danej okoliczności,
  - dowodu nie da się przeprowadzić,
  - wniosek o dokonanie czynności w sposób oczywisty zmierza do przedłużenia postępowania lub został złożony po terminie określonym przez prowadzącego postępowanie, o którym zostałaś zawiadomiona / zostałeś zawiadomiony.
- Prowadzący postępowanie nie może odmówić Ci udziału w czynności, jeżeli złożyłeś/złożyłaś wniosek o jej przeprowadzenie (art. 315 § 2).
- Możesz zażądać dopuszczenia do udziału w innych czynnościach postępowania. Prokurator może odmówić Ci udziału w tych czynnościach w szczególnie uzasadnionym przypadku ze względu na ważny interes postępowania (art. 317).
- Jeżeli czynności postępowania nie będzie można powtórzyć, możesz wziąć w niej udział, chyba że zachodzi niebezpieczeństwo utraty lub zniekształcenia dowodu w razie zwłoki (art. 316 § 1).
- Jeżeli istnieje obawa, że świadka nie będzie można przesłuchać na rozprawie, możesz wystąpić o jego przesłuchanie przez sąd lub zwrócić się do prokuratora o spowodowanie przesłuchania świadka w tym trybie (art. 316 § 3).
- Jeżeli w postępowaniu zostanie dopuszczony dowód z opinii biegłego, możesz wziąć udział w przesłuchaniu biegłego oraz zapoznać się z jego opinią, jeżeli została złożona na piśmie (art. 318).

- Możesz zażądać, by Cię przesłuchano, jeżeli odstąpiono od tej czynności w śledztwie lub dochodzeniu. Twoje żądanie nie zostanie uwzględnione, gdy będzie to prowadziło do przewlekłości postępowania (art. 315a).
- Możesz złożyć zażalenie na postanowienie o odmowie wszczęcia lub umorzeniu postępowania (śledztwa lub dochodzenia) (art. 306 § 1 i 1a) w terminie 7 dni od daty doręczenia postanowienia. Przysługuje Ci w związku z tym prawo do przejrzenia akt sprawy, które prokurator może udostępnić Ci także w formie elektronicznej (art. 306 § 1b).
- Możesz złożyć zażalenie na bezczynność organu, jeżeli w ciągu 6 tygodni od złożenia zawiadomienia o przestępstwie nie zostaniesz powiadomiony/powiadomiona o wszczęciu albo odmowie wszczęcia śledztwa lub dochodzenia (art. 306 § 3).
- Możesz złożyć wniosek o uzupełnienie śledztwa lub dochodzenia. Wniosek należy złożyć w terminie 3 dni od daty końcowego zaznajomienia podejrzanego z materiałami postępowania (art. 321 § 5).
- Możesz złożyć zażalenie na postanowienia i zarządzenia zamykające drogę do wydania wyroku (chyba że ustawa stanowi inaczej), co do środka zabezpieczającego oraz jeżeli jest to przewidziane w ustawie (art. 459). Oprócz zażaleń na postanowienia i zarządzenia możesz złożyć także zażalenie na czynności naruszające Twoje prawa (art. 302 § 2).

Pamiętaj, że jesteś obowiązany/obowiązana:

- poddać się oględzinom i badaniom niepołączonym z zabiegiem chirurgicznym lub obserwacją w zakładzie leczniczym, jeżeli od stanu Twojego zdrowia zależy karalność czynu (art. 192 § 1),
- wskazać adresata (tnz. osobę lub instytucję z danymi adresowymi) dla doręczeń w kraju lub w innym państwie członkowskim Unii Europejskiej, kiedy tam nie przebywasz; jeżeli tego nie zrobisz, pismo zostanie wysłane na ostatnio znany adres i uznane za skutecznie doręczone (art. 138),
- podać nowy adres, gdy zmieniłeś/zmieniłaś miejsce zamieszkania lub pobytu, w tym także z powodu pozbawienia wolności w innej sprawie (tymczasowego aresztowania, osadzenia w zakładzie karnym w celu odbycia kary); jeżeli tego nie zrobisz, pismo zostanie wysłane na dotychczasowy adres (w tym na adres oznaczonej skrytki pocztowej) i uznane za skutecznie doręczone (art. 139).

Przesłuchanie przez konsula

Jeżeli przebywasz za granicą, możesz być przesłuchany/przesłuchana przez konsula. Przesłuchanie może się odbyć tylko wtedy, gdy wyrazisz na to zgodę. W takim wypadku nie stosuje się przepisów o obowiązku stawiennictwa i konsekwencji z tym związanych czy też przepisów pozwalających na przesłuchanie w drodze wideokonferencji, przepisów o ochronie pokrzywdzonego, przepisów o udziale w przesłuchaniu innych osób, jak biegły lekarz czy psycholog (art. 26 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 25 czerwca 2015 r. – Prawo konsularne (Dz. U. z 2020 r. poz. 195 i 1086)).

Pamiętaj, że jeżeli przedstawione pouczenie wydaje Ci się niejasne lub niepełne, możesz żądać od prowadzącego postępowanie dodatkowych, szczegółowych informacji o Twoich uprawnieniach i obowiązkach.

Masz obowiązek złożenia w aktach sprawy oświadczenia potwierdzającego otrzymanie niniejszego pouczenia.

Lublin, dnia 17 czerwca 2022 r.

Pokrzywdzeni

**pracownicy i interesanci Urzędu Marszałkowskiego
Województwa Lubelskiego oraz Urzędu Miasta Lublin**

Sygn. akt **4158-1.Ds.137.2022**

POUCZENIE O UPRAWNIENIACH I OBOWIĄZKACH POKRZYWDZONEGO W POSTĘPOWANIU KARNYM

Pokrzywdzony jest stroną w postępowaniu przygotowawczym poprzedzającym wniesienie sprawy do sądu (art. 299 § 1¹⁾).

W postępowaniu sądowym pokrzywdzony może być stroną (oskarżycielem posiłkowym), jeżeli tego zażąda. Oświadczenie w tej sprawie składa się najpóźniej do czasu rozpoczęcia przewodu sądowego (art. 53 i art. 54 § 1). Jeżeli nie złożysz takiego oświadczenia, nie będziesz mógł/mogła skorzystać z uprawnień oskarżyciela posiłkowego w postępowaniu sądowym. Oświadczenie możesz złożyć na piśmie lub ustnie do protokołu.

Przedstawiciel lub opiekun pokrzywdzonego małoletniego, całkowicie albo częściowo ubezwłasnowolnionego lub nieporadnego może wykonywać jego prawa (art. 51). Osoba najbliższa lub pozostająca na utrzymaniu zmarłego pokrzywdzonego może wykonywać jego prawa (art. 52).

Jeżeli jesteś pokrzywdzonym lub wykonujesz jego prawa, przysługują Ci wymienione poniżej uprawnienia:

1. Pomoc prawna

- Masz prawo do korzystania z pomocy ustanowionego przez Ciebie pełnomocnika, którym może być adwokat lub radca prawny. Nie możesz mieć więcej niż trzech pełnomocników z wyboru jednocześnie (art. 77, art. 87 § 1 i 2 i art. 88).
- Jeżeli wykażesz, że nie stać Cię na pełnomocnika, sąd może na Twój wniosek wyznaczyć pełnomocnika z urzędu, również w celu dokonania określonej czynności procesowej (art. 78 i art. 88). Wniosek możesz złożyć także za pośrednictwem prokuratora, który przekaże go do sądu (art. 116 i art. 118 § 3).

2. Korzystanie z pomocy tłumacza

Masz prawo do bezpłatnej pomocy tłumacza przy przesłuchaniu lub zapoznaniu z treścią dowodu, jeżeli nie mówisz po polsku, a także – w razie potrzeby – jeżeli jesteś osobą głuchą lub niemą (art. 204 § 1 i 2).

3. Dostęp do akt sprawy

Możesz żądać dostępu do akt sprawy, sporządzenia z nich odpisów i kopii, także po zakończeniu postępowania przygotowawczego (śledztwa lub dochodzenia). W postępowaniu przygotowawczym można odmówić Ci dostępu do akt ze względu na ważny interes państwa lub dobro postępowania. W przypadku odmowy, gdy złożysz wniosek, zostaniesz poinformowany/poinformowana o możliwości udostępnienia Ci akt w późniejszym terminie. Akta mogą być udostępnione w postaci elektronicznej. Prokurator nie może odmówić Ci dostępu do akt sprawy, jeżeli został wyznaczony termin końcowego zaznajomienia z materiałami sprawy przez podejrzanego (art. 156).

4. Usprawiedliwianie nieobecności

W wypadku gdy zostałeś wezwany / zostałaś wezwana do osobistego stawiennictwa, usprawiedliwienie nieobecności z powodu choroby jest możliwe wyłącznie po przedstawieniu zaświadczenia wystawionego przez lekarza sądowego. Inne zaświadczenie lub zwolnienie jest niewystarczające (art. 117 § 2a).

- 1) Jeżeli nie wskazano innej podstawy prawnej, przepisy w nawiasach oznaczają odpowiednie artykuły ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks postępowania karnego (Dz. U. z 2020 r. poz. 30, 413, 568, 1086 i 1458).

5. Postępowanie mediacyjne

- Możesz żądać skierowania sprawy do postępowania mediacyjnego, aby pogodzić się z oskarżonym i ewentualnie uzgodnić z nim sposób naprawienia szkody (art. 23a § 1). Udział w postępowaniu mediacyjnym jest dobrowolny.
- Postępowanie mediacyjne prowadzi ustanowiony mediator, który jest obowiązany zachować w tajemnicy przebieg postępowania mediacyjnego (art. 178a).

6. Odszkodowanie

Możesz złożyć wniosek o naprawienie szkody lub zadośćuczynienie za doznaną krzywdę aż do zamknięcia przewodu sądowego (art. 49a). Wniosek możesz złożyć na piśmie lub ustnie do protokołu.

7. Prawo do informacji

- Będziesz poinformowany/poinformowana, że tymczasowe aresztowanie stosowane wobec podejrzanego zostało uchylone lub zmienione na inny środek zapobiegawczy oraz o jego ucieczce z aresztu śledczego, chyba że z tego uprawnienia zrezygnujesz (art. 253 § 3).
- Możesz złożyć wniosek do sądu o poinformowanie o zarzutach przedstawionych oskarżonemu oraz o ich kwalifikacji prawnej. Jeżeli wnioski złoży wielu pokrzywdzonych, informacja o zarzutach i ich kwalifikacji prawnej może być umieszczona w ogłoszeniu na stronie internetowej sądu (art. 337a).
- Będziesz poinformowany/poinformowana o miejscu i terminie rozprawy (art. 350 § 4).
- Będziesz poinformowany/poinformowana o miejscu i terminie posiedzenia sądu w przedmiocie: umorzenia postępowania, warunkowego umorzenia postępowania oraz wydania wyroku skazującego bez przeprowadzenia rozprawy (art. 339, art. 341 i art. 343).
- W postępowaniu przygotowawczym możesz złożyć wniosek o poinformowanie przez sąd o sposobie zakończenia sprawy listem zwykłym, za pośrednictwem telefaksu lub poczty elektronicznej. Otrzymasz wówczas odpis prawomocnego orzeczenia kończącego postępowanie w sprawie lub jego wyciąg, które mogą być przesłane w postaci elektronicznej (art. 299a § 2).

8. Kompensata państwowa

Możesz złożyć do sądu wniosek o kompensatę, gdy jesteś obywatelem polskim lub obywatelem innego państwa członkowskiego Unii Europejskiej na zasadach określonych w ustawie z dnia 7 lipca 2005 r. o państwowej kompensacie przysługującej ofiarom niektórych czynów zabronionych (Dz. U. z 2016 r. poz. 325). Wniosek obejmuje utracone zarobki lub inne środki utrzymania, koszty związane z leczeniem i rehabilitacją i koszty pogrzebu, gdy są skutkiem czynu zabronionego. Wniosek możesz złożyć jedynie wówczas, gdy nie możesz uzyskać środków od sprawcy, z tytułu ubezpieczenia lub ze środków pomocy społecznej.

9. Anonimizacja danych

Dane dotyczące Twojego miejsca zamieszkania i miejsca pracy, adresu poczty elektronicznej i numeru telefonu lub telefaksu nie są ujawniane w aktach sprawy. Będą umieszczone w odrębnym załączniku wyłącznie do wiadomości organu prowadzącego postępowanie. Można je ujawnić tylko wyjątkowo (art. 148a i art. 156a).

10. Ochrona, pomoc i wsparcie

- W razie zagrożenia dla Twojego życia lub zdrowia lub osób Ci najbliższych możesz złożyć wniosek o

ochronę Policji na czas czynności procesowej, a jeżeli stopień zagrożenia jest wysoki – o ochronę osobistą lub pomoc w zakresie zmiany miejsca pobytu. Wniosek o udzielenie ochrony należy skierować do komendanta wojewódzkiego Policji za pośrednictwem organu prowadzącego postępowanie albo sądu (art. 1–17 ustawy z dnia 28 listopada 2014 r. o ochronie i pomocy dla pokrzywdzonego i świadka (Dz. U. z 2015 r. poz. 21)).

- Masz prawo otrzymać bezpłatną pomoc medyczną, psychologiczną, rehabilitacyjną, prawną oraz materialną w Sieci Pomocy dla Osób Pokrzywdzonych Przeprowadzaniem (art. 43 § 8 pkt 1 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks karny wykonawczy (Dz. U. z 2020 r. poz. 523 i 568)). Prawo to przysługuje także osobom Ci najbliższym. Szczegółowe informacje możesz uzyskać na stronie internetowej <https://www.funduszsprawiedliwosci.gov.pl> lub pod numerem telefonu: +48 222 309 900.
- Możesz wskazać osobę, która będzie obecna podczas czynności z Twoim udziałem w postępowaniu przygotowawczym, o ile nie uniemożliwi to przeprowadzenia czynności lub nie utrudni jej w istotny sposób (art. 299a § 1).
- Możesz wskazać osobę, która będzie obecna podczas czynności z Twoim udziałem w postępowaniu przygotowawczym, o ile nie uniemożliwi to przeprowadzenia czynności lub nie utrudni jej w istotny sposób (art. 299a § 1).
- Możesz złożyć wniosek o wykonanie zakazu zbliżania się lub kontaktowania się przez sprawcę także w innym państwie członkowskim Unii Europejskiej na podstawie europejskiego nakazu ochrony (art. 611w–611wc).

11. Zwrot kosztów poniesionych w związku z postępowaniem karnym

Możesz złożyć wniosek do sądu o zwrot wydatków, które poniosłeś/poniosłaś w związku z postępowaniem karnym, w tym wydatków związanych z ustanowieniem pełnomocnika lub ze stawiennictwem w sądzie (art. 618j i art. 627).

12. Uprawnienia procesowe

- Jeżeli złożyłeś/złożyłaś zawiadomienie o przestępstwie, na Twój wniosek wydaje się potwierdzenie złożenia zawiadomienia (art. 304b).
- Możesz złożyć wniosek o dokonanie czynności w prowadzonym postępowaniu, np. o przesłuchanie świadka, uzyskanie dokumentu, dopuszczenie opinii biegłego (art. 315 § 1).
- Twój wniosek zostanie nieuwzględniony, jeżeli (art. 170 § 1):
  - przeprowadzenie dowodu jest niedopuszczalne,
  - okoliczność, która ma być udowodniona, nie ma znaczenia dla rozstrzygnięcia sprawy albo jest już udowodniona zgodnie z Twoim twierdzeniem,
  - dowód jest nieprzydatny do stwierdzenia danej okoliczności,
  - dowodu nie da się przeprowadzić,
  - wniosek o dokonanie czynności w sposób oczywisty zmierza do przedłużenia postępowania lub został złożony po terminie określonym przez prowadzącego postępowanie, o którym zostałaś zawiadomiona / zostałeś zawiadomiony.
- Prowadzący postępowanie nie może odmówić Ci udziału w czynności, jeżeli złożyłeś/złożyłaś wniosek o jej przeprowadzenie (art. 315 § 2).
- Możesz zażądać dopuszczenia do udziału w innych czynnościach postępowania. Prokurator może odmówić Ci udziału w tych czynnościach w szczególnie uzasadnionym przypadku ze względu na ważny interes postępowania (art. 317).
- Jeżeli czynności postępowania nie będzie można powtórzyć, możesz wziąć w niej udział, chyba że zachodzi niebezpieczeństwo utraty lub zniekształcenia dowodu w razie zwłoki (art. 316 § 1).
- Jeżeli istnieje obawa, że świadka nie będzie można przesłuchać na rozprawie, możesz wystąpić o jego przesłuchanie przez sąd lub zwrócić się do prokuratora o spowodowanie przesłuchania świadka w tym

trybie (art. 316 § 3).

- Jeżeli w postępowaniu zostanie dopuszczony dowód z opinii biegłego, możesz wziąć udział w przesłuchaniu biegłego oraz zapoznać się z jego opinią, jeżeli została złożona na piśmie (art. 318).
- Możesz zażądać, by Cię przesłuchano, jeżeli odstąpiono od tej czynności w śledztwie lub dochodzeniu. Twoje żądanie nie zostanie uwzględnione, gdy będzie to prowadziło do przewlekłości postępowania (art. 315a).
- Możesz złożyć zażalenie na postanowienie o odmowie wszczęcia lub umorzeniu postępowania (śledztwa lub dochodzenia) (art. 306 § 1 i 1a) w terminie 7 dni od daty doręczenia postanowienia. Przysługuje Ci w związku z tym prawo do przejrzenia akt sprawy, które prokurator może udostępnić Ci także w formie elektronicznej (art. 306 § 1b).
- Możesz złożyć zażalenie na bezczynność organu, jeżeli w ciągu 6 tygodni od złożenia zawiadomienia o przestępstwie nie zostaniesz powiadomiony/powiadomiona o wszczęciu albo odmowie wszczęcia śledztwa lub dochodzenia (art. 306 § 3).
- Możesz złożyć wniosek o uzupełnienie śledztwa lub dochodzenia. Wniosek należy złożyć w terminie 3 dni od daty końcowego zaznajomienia podejrzanego z materiałami postępowania (art. 321 § 5).
- Możesz złożyć zażalenie na postanowienia i zarządzenia zamykające drogę do wydania wyroku (chyba że ustawa stanowi inaczej), co do środka zabezpieczającego oraz jeżeli jest to przewidziane w ustawie (art. 459). Oprócz zażaleń na postanowienia i zarządzenia możesz złożyć także zażalenie na czynności naruszające Twoje prawa (art. 302 § 2).

13. Uprawnienia procesowe

- Jeżeli złożyłeś/złożyłaś zawiadomienie o przestępstwie, na Twój wniosek wydaje się potwierdzenie złożenia zawiadomienia (art. 304b).
- Możesz złożyć wniosek o dokonanie czynności w prowadzonym postępowaniu, np. o przesłuchanie świadka, uzyskanie dokumentu, dopuszczenie opinii biegłego (art. 315 § 1).
- Twój wniosek zostanie nieuwzględniony, jeżeli (art. 170 § 1):
  - przeprowadzenie dowodu jest niedopuszczalne,
  - okoliczność, która ma być udowodniona, nie ma znaczenia dla rozstrzygnięcia sprawy albo jest już udowodniona zgodnie z Twoim twierdzeniem,
  - dowód jest nieprzydatny do stwierdzenia danej okoliczności,
  - dowodu nie da się przeprowadzić,
  - wniosek o dokonanie czynności w sposób oczywisty zmierza do przedłużenia postępowania lub został złożony po terminie określonym przez prowadzącego postępowanie, o którym zostałeś zawiadomiony / zostałaś zawiadomiona.
- Prowadzący postępowanie nie może odmówić Ci udziału w czynności, jeżeli złożyłeś/złożyłaś wniosek o jej przeprowadzenie (art. 315 § 2).
- Możesz zażądać dopuszczenia do udziału w innych czynnościach postępowania. Prokurator może odmówić Ci udziału w tych czynnościach w szczególnie uzasadnionym przypadku ze względu na ważny interes postępowania (art. 317).
- Jeżeli czynności postępowania nie będzie można powtórzyć, możesz wziąć w niej udział, chyba że zachodzi niebezpieczeństwo utraty lub zniekształcenia dowodu w razie zwłoki (art. 316 § 1).
- Jeżeli istnieje obawa, że świadka nie będzie można przesłuchać na rozprawie, możesz wystąpić o jego przesłuchanie przez sąd lub zwrócić się do prokuratora o spowodowanie przesłuchania świadka w tym trybie (art. 316 § 3).
- Jeżeli w postępowaniu zostanie dopuszczony dowód z opinii biegłego, możesz wziąć udział w przesłuchaniu biegłego oraz zapoznać się z jego opinią, jeżeli została złożona na piśmie (art. 318).

- Możesz zażądać, by Cię przesłuchano, jeżeli odstąpiono od tej czynności w śledztwie lub dochodzeniu. Twoje żądanie nie zostanie uwzględnione, gdy będzie to prowadziło do przewlekłości postępowania (art. 315a).
- Możesz złożyć zażalenie na postanowienie o odmowie wszczęcia lub umorzeniu postępowania (śledztwa lub dochodzenia) (art. 306 § 1 i 1a) w terminie 7 dni od daty doręczenia postanowienia. Przysługuje Ci w związku z tym prawo do przejrzania akt sprawy, które prokurator może udostępnić Ci także w formie elektronicznej (art. 306 § 1b).
- Możesz złożyć zażalenie na bezczynność organu, jeżeli w ciągu 6 tygodni od złożenia zawiadomienia o przestępstwie nie zostaniesz powiadomiony/powiadomiona o wszczęciu albo odmowie wszczęcia śledztwa lub dochodzenia (art. 306 § 3).
- Możesz złożyć wniosek o uzupełnienie śledztwa lub dochodzenia. Wniosek należy złożyć w terminie 3 dni od daty końcowego zaznajomienia podejrzanego z materiałami postępowania (art. 321 § 5).
- Możesz złożyć zażalenie na postanowienia i zarządzenia zamykające drogę do wydania wyroku (chyba że ustawa stanowi inaczej), co do środka zabezpieczającego oraz jeżeli jest to przewidziane w ustawie (art. 459). Oprócz zażaleń na postanowienia i zarządzenia możesz złożyć także zażalenie na czynności naruszające Twoje prawa (art. 302 § 2).

Pamiętaj, że jesteś obowiązany/obowiązana:

- poddać się oględzinom i badaniom niepołączonym z zabiegiem chirurgicznym lub obserwacją w zakładzie leczniczym, jeżeli od stanu Twojego zdrowia zależy karalność czynu (art. 192 § 1),
- wskazać adresata (tzn. osobę lub instytucję z danymi adresowymi) dla doręczeń w kraju lub w innym państwie członkowskim Unii Europejskiej, kiedy tam nie przebywasz; jeżeli tego nie zrobisz, pismo zostanie wysłane na ostatnio znany adres i uznane za skutecznie doręczone (art. 138),
- podać nowy adres, gdy zmieniłeś/zmieniłaś miejsce zamieszkania lub pobytu, w tym także z powodu pozbawienia wolności w innej sprawie (tymczasowego aresztowania, osadzenia w zakładzie karnym w celu odbycia kary); jeżeli tego nie zrobisz, pismo zostanie wysłane na dotychczasowy adres (w tym na adres oznaczonej skrytki pocztowej) i uznane za skutecznie doręczone (art. 139).

Przesłuchanie przez konsula

Jeżeli przebywasz za granicą, możesz być przesłuchany/przesłuchana przez konsula. Przesłuchanie może się odbyć tylko wtedy, gdy wyrazisz na to zgodę. W takim wypadku nie stosuje się przepisów o obowiązku stawiennictwa i konsekwencji z tym związanych czy też przepisów pozwalających na przesłuchanie w drodze wideokonferencji, przepisów o ochronie pokrzywdzonego, przepisów o udziale w przesłuchaniu innych osób, jak biegły lekarz czy psycholog (art. 26 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 25 czerwca 2015 r. – Prawo konsularne (Dz. U. z 2020 r. poz. 195 i 1086)).

Pamiętaj, że jeżeli przedstawione pouczenie wydaje Ci się niejasne lub niepełne, możesz żądać od prowadzącego postępowanie dodatkowych, szczegółowych informacji o Twoich uprawnieniach i obowiązkach.

Masz obowiązek złożenia w aktach sprawy oświadczenia potwierdzającego otrzymanie niniejszego pouczenia.

Lublin, dnia 17 czerwca 2022 r.

Pokrzywdzeni

pracownicy i interesanci Urzędu Marszałkowskiego

Województwa Lubelskiego oraz Urzędu Miasta Lublin

